

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Brækhus Dege Advokatfirma DA
v/ Stein E. Hove
Pb. 1369 Vika
0114 OSLO

Deres ref
112834

Vår ref
16/1998

Dato
21.12.2016

Avgjørelse av klage over avslag på søknad om dispensasjon fra forbudet mot innførsel av levende amerikahummer

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Brækhus Dege Advokatfirma, på vegne av Ph. Thorstensen AS, 29. juli 2016 på Miljødirektoratets avslag 8. juli 2016 på søknad 21. april 2016 om dispensasjon fra forbudet mot innførsel av levende amerikahummer. Miljødirektoratet opprettholdt 16. september 2016 sitt tidligere vedtak, og oversendte klagesaken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Klima- og miljødepartementet gir klager dispensasjon fra importforbudet mot levende amerikahummer for to år, med mulighet for forlengelse. Det er ikke lagt begrensninger på omfanget av importen. Det gis ikke dispensasjon fra forbudet mot omsetning eller utsetting. Dispensasjonen fra importforbudet gis på vilkår om at klager gjennomfører strenge avbøtende tiltak som skal hindre at levende amerikahummer eller rogn blir spredt fra klagers virksomhet:

- Ingen uvedkommende skal ha tilgang til hummeren under eventuell midlertidig oppbevaring eller transport.
- Antall/mengde levende amerikahummer skal registreres slik at eventuell forsvinning av levende hummer oppdages i alle ledd.
- Levende amerikahummer skal kun oppbevares i rømningssikkert anlegg etter ankomst til selskapets lokaler, og ingen uvedkommende skal ha tilgang til anlegget.
- Levende amerikahummer skal holdes i egne tanker adskilt fra europeisk hummer og andre arter.
- All levende amerikahummer skal kokes eller på annen måte behandles slik at hummeren med sikkerhet er død før den forlater selskapets lokaler.

Departementet viser også til kravene i forskrift om fremmede organismer til aktsomhet, tiltaks- og varslingsplikt, krav om å informere ansatte, krav til oppbevaring og emballering under transport og krav til håndtering av vann i §§ 18 til 22, samt krav til merking av forsendelser og plikt til å utføre internkontroll i §§ 25 til 26, som selskapet plikter å etterleve.

Departementet har i sin avgjørelse om å gi dispensasjon lagt særlig vekt på at de strenge vilkårene om avbøtende tiltak i dette tilfellet vil sikre at import av levende amerikahummer vil skje med svært lav økologisk risiko. Departementet viser i denne sammenheng til at Ph. Thorstensen AS er en stor og profesjonell aktør som står for en vesentlig del av importen ved at de i dag er den eneste kjente store importøren av levende amerikahummer til Norge. Ph. Thorstensen AS har med dette mulighet til å gjennomføre de nevnte risikoavbøtende tiltakene, slik at importen kan skje med svært lav økologisk risiko. Derfor er det i denne saken verken nødvendig eller faglig behov for å nekte dispensasjon. Departementet har på denne bakgrunn kommet til at dispensasjon gis. Klagen er dermed tatt til følge.

Saksgang

Ph. Thorstensen AS søkte 21. april 2016 om dispensasjon fra forbudet mot innførsel av levende amerikahummer. Søknaden gjelder innførsel av ca. 4000-5000 kg amerikahummer i uken i snitt. Miljødirektoratet avsto søknaden 8. juli 2016. Vedtaket ble påklaget av Brækhus Dege Advokatfirma, på vegne av Ph. Thorstensen AS (heretter omtalt som klager), 29. juli 2016. Miljødirektoratet opprettholdt 16. september 2016 sitt tidligere vedtak, og oversendte klagesaken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse i saken.

Klagers anførsler og Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har i sin vurdering av de ulike anførslene i klagen av 16. september 2016 uttalt følgende:

"Klagen gjelder i all hovedsak den rettslige og faktiske vurderingen av vilkåret "viktige samfunnsmessige hensyn" i forskrift om fremmede organismer § 31. Nedenfor presenterer og besvarer vi klagers anførsler nærmere.

Den rettslige vurderingen av vilkåret "viktige samfunnsmessige hensyn"

Klager anfører at Miljødirektoratet har lagt en for restriktiv norm til grunn i tolkningen av vilkåret "viktige samfunnsmessige hensyn". Klager uttaler at ordet "viktige" ofte brukes i lovtekster for å avgrense mot det helt ordinære, slik at ikke ethvert tenkelig samfunnsmessig hensyn kan sies å være relevant. De mener at "viktige" dermed kan likestilles med "relevante" (samfunnsmessige hensyn), hvilket tilsier at terskelen for at vilkåret er oppfylt ikke skal være høy. Etter Miljødirektoratets syn, gir verken forskriftens ordlyd eller forarbeider holdepunkter for å legge til grunn en praksis der vilkåret "viktige samfunnsmessige hensyn" vil være oppfylt dersom det foreligger et "relevant" samfunnsmessig hensyn. At forskriftens ordlyd skal tas på ordet på dette punktet, blir understreket i forarbeidene, som sier at terskelen for å gi dispensasjon skal være høy.

Nærmere om vurderingen av om det foreligger viktige samfunnsmessige hensyn

Klager hevder at Miljødirektoratet har misforstått Ph. Thorstensens praksis knyttet til håndtering av amerikahummer, og at denne misforståelsen blir en viktig premiss for Miljødirektoratets vurdering av at bedriftens økonomiske tap ikke er et "viktige samfunnsmessige hensyn" som kan gi grunnlag for dispensasjon. Klager viser til Miljødirektoratets uttalelse om at de økonomiske konsekvensene var forutsett på tidspunktet forbudet ble vedtatt, og at disse *"ble vurdert som akseptable i lys av at innførsel, distribusjon og bruk av levende amerikahummer, slik det ble praktisert på tidspunktet forskriften ble vedtatt, medførte fare for utslipp av levende amerikahummer, rogn og sykdom/parasitter"* (sitat fra Miljødirektoratets vedtak i den aktuelle saken, vedlegg 2).

Som det også framgår av klagen, har Ph. Thorstensen innført nye rutiner som en tilpasning til forbudet, bl.a. stans av alt videresalg av levende amerikahummer og innskjerping av internkontrollrutinene. Disse endrede rutinene er grunnlaget for at Miljødirektoratet vurderer at faren for uheldige følger for det biologiske mangfold som følge av virksomheten nå er svært lav. Miljødirektoratet kan dermed ikke se at vurderingen av om det foreligger "viktige samfunnsmessige hensyn", bygger på misforståelser om Ph. Thorstensens praksis knyttet til håndtering av amerikahummer.

Klager uttaler videre at vurderingene av økonomiske konsekvenser av forbudet, som ble gjort i forarbeidene, ikke uten videre kan legges til grunn i en vurdering av dispensasjon. Dette fordi disse vurderingene ble gjort under forutsetning av at formålet med forskriften ikke ble oppfylt, mens det motsatte er tilfelle i den aktuelle dispensasjonsvurderingen. Klager mener derfor at konsekvensen av avslaget på dispensasjonssøknaden blir ren verdiforspillelse, uten at noe positivt oppnås, fordi formålet med forskriften allerede er oppnådd. Videre mener klager at Ph. Thorstensen og deres kunders økonomiske tap åpenbart er et viktig/relevant samfunnsmessig hensyn, og at dispensasjonen må innvilges.

Miljødirektoratet viser til at vi i vedtaket vurderer at den omsøkte virksomheten ikke er i strid med forskriftens formål, og at de således burde fått adgang til å innføre levende amerikahummer, under forutsetning av at de overholder strenge vilkår. Søknaden ble imidlertid avslått, da det økonomiske tapet Ph. Thorstensen blir påført som følge av at de ikke får dispensasjon, etter Miljødirektoratets vurdering, ikke var et viktig samfunnsmessig hensyn som kunne legges til grunn for en dispensasjon.

Spørsmålet er om det i vurderingen av om det foreligger viktige samfunnsmessige hensyn, skal legges vekt på at virksomheten ikke er i strid med forskriftens formål. Dette innebærer at man ikke bare vurderer de to dispensasjonsvilkårene som to kumulative vilkår, som begge må være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon, men at man i den endelige helhetsvurderingen "avstemmer" de to vilkårene mot hverandre, slik at man legger vekt på tiltakets risiko i vurderingen av om det foreligger viktige samfunnsmessige hensyn. Miljødirektoratet har ikke tolket dispensasjonshjemmel slik at terskelen for hva som er viktige samfunnsmessige hensyn kan være lavere når et tiltak ikke er i strid med forskriftens formål. Som vi skriver i vedtaket, vil imidlertid departementets behandling av denne saken kunne avklare om Miljødirektoratet har lagt korrekt forståelse til grunn i vår tolkning av dispensasjonshjemmelen, og eventuelt om dispensasjonsbestemmelsen er for strengt utformet og dermed gir utilsiktede utslag som i tilfeller som dette.

Mangelfull høring og konsekvensen av dette

Klager anfører at den misforståtte beskrivelsen av bransjens praksis i forarbeidene, viser konsekvensene av at de berørte aktørene ikke ble hørt før forskriften ble vedtatt. Klager uttaler at den manglende høringen av Ph. Thorstensen og andre berørte aktører i sjømatbransjen, og konsekvensene av dette, har gitt en forskrift som bygger på feil faktisk grunnlag, og at dette i seg selv er et viktig samfunnsmessig hensyn som er tilstrekkelig til at dispensasjon må innvilges.

I den sammenheng ønsker Miljødirektoratet å minne om at noe av bakgrunnen for forbudet mot innførsel og omsetning av levende amerikahummer, er bl.a. at det er gjort funn av amerikahummer med strikk i norske farvann, noe som tyder på at disse stammer fra individer som er distribuert levende som mat. Som Miljødirektoratet peker på ovenfor, er det nettopp det at Ph. Thorstensen har innført nye rutiner etter at forskriften trådte i kraft, og bl.a. stanset alt videresalg av levende amerikahummer, som gjør at Miljødirektoratet vurderer at faren for uheldige følger for det biologiske mangfold som følge av klagers virksomhet nå er svært lav.

Forbudet mot innførsel av amerikahummer ble sendt på høring både i 2010 og 2014, begge gangene med om lag tre måneders svarfrist. I tillegg til at det ble lagt ut informasjon om høringene på direktoratets nettside, ble det sendt ut særskilt varsel til institusjoner og organisasjoner som ville bli berørt av høringen. Det ble ikke sendt særskilt varsel til Ph. Thorstensen og de øvrige aktørene som blir nevnt i klagen, men til andre relevante, landsdekkende bransjeorganisasjoner.

Miljødirektoratet erkjenner at saken ville ha blitt enda bedre opplyst hvis særskilt varsel om høring hadde blitt sendt til Ph. Thorstensen og øvrige aktører som blir nevnt i klagen, men mener likevel at kravene til utredning og forhåndsvarsling i forvaltningsloven og utredningsinstruksen av 2000 ble oppfylt i forbindelse med høringen av forskrift om fremmede organismer. På denne bakgrunn, er det Miljødirektoratets vurdering at det at Ph. Thorstensen mfl. ikke fikk særskilt varsel om høringen, ikke er et vesentlig samfunnsmessig hensyn som tilsier at det kan gis dispensasjon.

Tap av amerikahummer som mat

Klager anfører at tapet av amerikahummer som mat for forbrukerne er et samfunnsmessig hensyn gjennom tap av ca. én million måltider i året og gunstige helse- og miljøvernmessige fordeler. De viser også til at det er viktig for mange bedrifter å kunne tilby hummer til turister.

Miljødirektoratet vil til dette bemerke at redusert tilgang til amerikahummer som mat i det norske markedet er en påregnelig følge av import- og omsetningsforbudet. Miljødirektoratet kan ikke se at denne påregnelig følgen er et viktig samfunnsmessig hensyn som kan begrunne en dispensasjon.

Hensynet til den norske hummerbestanden

Et annet samfunnsmessig hensyn er, ifølge klager, beskyttelse av den norske hummeren, og det vises i den forbindelse til forskriftens formål. Skulle Ph. Thorstensen ikke få innvilget dispensasjonssøknaden, vil det medføre at man fjerner over 200 tonn bearbeidet hummer fra det norske markedet, noe de mener åpenbart vil øke presset på den norske hummeren. Til dette vil Miljødirektoratet bemerke at uttaket av europeisk hummer i Norge er strengt regulert, og må skje iht. gjeldende regelverk fastsatt av fiskerimyndighetene. Miljødirektoratet legger

til grunn at dette regelverk etterleves og håndheves, også etter at forbudet mot innførsel av levende amerikahummer ble innført.

Hensynet til internasjonal handel

Klager anfører at hensynet til internasjonal handel er et relevant samfunnsmessig hensyn, og at det er viktig at eventuelle handelshindringer bygger på et vitenskapelig og saklig grunnlag. De mener et avslag på dispensasjonssøknaden, uten et vitenskapelig og saklig fundament, vil bli oppfattet svært negativt i utlandet, og at dette kan få konsekvenser for norsk eksport.

Miljødirektoratet viser til at handelsmessige konsekvenser av forskriften ble vurdert i forbindelse med vedtagelsen av forskriften, og at forskriften ble sendt på både WTO- og EØS-høring, men at det i denne høringen ikke kom innspill til forslaget om importforbud mot levende amerikahummer. Miljødirektoratet kan ikke se at handelsmessige konsekvenser som ble vurdert i forbindelse med vedtagelsen av forskriften kan være et viktig samfunnsmessig hensyn som kan begrunne en dispensasjon.

Avslutningsvis uttaler klager at de subsidiært ønsker en tidsbegrenset dispensasjon, fram til EU også evt. innfører et forbud mot import av levende amerikahummer. Til dette vil Miljødirektoratet bemerke at vilkårene som må være oppfylt for å kunne gi dispensasjon, vil være de samme, uavhengig av en eventuell dispensasjons lengde. Dette blir derfor ikke vurdert nærmere.

Basert på det ovennevnte, opprettholder vi vårt vedtak om å gi avslag på Ph. Thorstensens søknad om dispensasjon fra forbudet mot import av levende amerikahummer, jf. forskrift om fremmede organismer § 31.

Konklusjon

Miljødirektoratet finner ikke grunn til å ta klagen til følge, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Det rettslige grunnlaget

Etter forskrift om fremmede organismer § 5, jf. vedlegg I, er det forbudt å innføre levende amerikahummer. Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 29 fjerde ledd tredje punktum, som sier at det kan fastsettes forbud mot innførsel av bestemte organismer hvis det anses nødvendig for å unngå vesentlige følger for det biologiske mangfold. De artene som er ført opp i vedlegg I er oppført blant annet på bakgrunn av at de er vurdert til å utgjøre svært høy eller høy økologisk risiko i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*.

Det følger av dispensasjonsbestemmelsen i forskriftens § 31 at det kan gjøres unntak fra bestemmelsene om forbud når viktige samfunnsmessige hensyn tilsier det og dersom dette ikke er i strid med forskriftens formål.

Med dette må to vilkår begge være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon. For det første må viktige samfunnsmessige hensyn tilsi at det kan gis dispensasjon. For det andre kan det ikke gis dispensasjon hvis dette er i strid med forskriftens formål, som er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre,

uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. Det følger av merknadene til § 31 at hvis disse vilkårene er oppfylt beror det på en helhetsvurdering om dispensasjon skal gis i den enkelte sak.

Forvaltning i samsvar med naturmangfoldloven (nml.) innebærer at lovens formål som angitt i § 1 også må vektlegges i vurderingen av om tillatelse skal gis. Formålsbestemmelsen slår fast at "naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur." Sentralt i vurderingene er også lovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5, som blant annet slår fast at målet er at mangfoldet av naturtyper, økosystemer og artene og deres genetiske mangfold ivaretas.

Sentralt i vurderingen står også prinsippene i nml. kapittel II (§§ 8-12), som skal legges til grunn som retningslinjer for forvaltningens skjønnsutøvelse ved beslutninger som berører naturmangfold, jf. nml. § 7. Det følger dessuten av § 7 at relevante vurderinger etter §§ 8-12 skal fremgå av beslutningen.

Vilkåret knyttet til forskriftens formål

Det følger som nevnt av forskriftens § 31 at det ikke kan gis dispensasjon hvis dette er i strid med forskriftens formål. Det sentrale vurderingstema er altså om dispensasjon til innførsel av levende amerikahummer i dette tilfellet vil medføre, eller kunne medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. Artsdatabankens risikovurdering av amerikahummer i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*, slår fast at arten har svært høy økologisk risiko for norsk natur. Dette blant annet fordi levende amerikahummer kan parre seg med europeisk hummer. Slik hybridisering vil føre til genetisk utvanning av europeisk hummer, som vil kunne føre til nedgang i en allerede liten bestand av europeisk hummer i Norge. Videre kan amerikahummer konkurrere med europeisk hummer, i tillegg til at den kan spre sykdommer og parasitter som i verste fall kan være dødelig for europeisk hummer. I tillegg til Artsdatabankens risikovurdering, vises det også til risikovurderingen utført av Havs- og vattenmyndigheten i forbindelse med at Sverige foreslo oppføring av amerikahummer på EUs forbudsliste, som også slår fast at amerikahummer innebærer stor risiko for europeiske hummerbestander. Kunnskapsgrunnlaget i saken oppfylder etter departementets syn med dette kravet til kunnskapsgrunnlag, jf. nml § 8. Nml. § 9 om føre-var-prinsippet tillegges liten vekt da det langt på vei foreligger tilstrekkelig kunnskap om importens virkninger.

En forutsetning for at levende amerikahummer kan skade naturmangfoldet er imidlertid at hummer slippes ut i norske farvann. Etter at forskrift om fremmede organismer trådte i kraft 1. januar 2016, har Ph. Thorstensen innført en rekke strenge tiltak som skal hindre at levende amerikahummer, rogn eller sykdom blir spredt fra virksomheten. I denne sammenheng viser departementet til at Miljødirektoratet ble kjent med at selskapet innførte levende amerikahummer tross forbudet i månedsskiftet mars/april 2016, og i forbindelse med søknaden gjennomførte befarings hos selskapet 20. juni 2016. I sitt vedtak 8. juli 2016 uttaler direktoratet at de valgte å ikke følge opp dette regelbruddet mens saken er til behandling fordi de vurderte faren for uheldige følger for det biologiske mangfoldet som følge av denne

virksomheten som svært lav. For det første er det *kun* kokt (lettkokt/blansjert) og dermed død amerikahummer som selges videre fra bedriften. Rutinene for håndtering for å hindre utsetting av levende amerikahummer hos bedriften innebærer blant annet at levende amerikahummer enten blir sendt rett til koking ved ankomst, eller holdt atskilt fra andre arter i lukkede bassengsystemer frem til koking. Anlegget er rømmingssikkert og bedriften har rutiner og systemer for blant annet rensing av avløpsvann, internkontroll og destruksjon av syk/skadet hummer. Disse tiltakene har ført til at direktoratet vurderer at den omsøkte virksomheten utgjør svært liten fare for uheldige følger for naturmangfoldet, og at virksomheten dermed ikke er i strid med forskriftens formål. Departementet støtter direktoratets vurdering av at virksomheten i dette tilfellet vil innebære svært liten fare for uheldige følger for naturmangfoldet, og at vilkåret om at dispensasjon ikke strider med forskriftens formål er oppfylt. Departementet viser i denne sammenheng til at Ph. Thorstensen AS er en profesjonell aktør med mulighet til å gjennomføre strenge avbøtende tiltak slik at importen kan skje med svært lav økologisk risiko. Virksomheten oppfyller med dette etter departementets syn også prinsippet om miljøforsvarlige driftsmetoder og teknikker i nml. §12.

Direktoratet mener at klager burde fått adgang til å innføre levende amerikahummer under forutsetning av at de strenge vilkårene overholdes. Dispensasjon ble likevel ikke gitt da direktoratet mener vilkåret om at import av levende amerikahummer må utgjøre et viktig samfunnsmessig hensyn ikke er oppfylt.

Vilkåret om viktige samfunnsmessige hensyn

Det andre vilkåret for å gi dispensasjon er at "viktige samfunnsmessige hensyn" tilsier det. Det følger ikke direkte av ordlyden hvilke hensyn som omfattes av vilkåret. Det må derfor foretas en nærmere vurdering av vilkårets innhold. Det følger imidlertid av ordlyden at hensynene må være "samfunnsmessige", altså at de må rekke lenger enn hensyn til enkeltpersoner eller virksomheter isolert sett. Hensynene må også være "viktige", hvilket innebærer at ikke ethvert samfunnsmessig hensyn vil være relevant.

Forarbeidene til forskriften nevner "forskningsvirksomhet, fredete grøntanlegg og kulturhistorisk viktige beplantninger" som eksempler på viktige samfunnsmessige hensyn. Etter departementets syn tilsier disse eksemplene at terskelen for å anse vilkåret som oppfylt ikke er like høy i alle situasjoner, og at det er rom for å tolke vilkåret noe mindre strengt enn det forskriftens ordlyd isolert sett tilsier. Forarbeidene angir imidlertid også at terskelen for å gi dispensasjon skal være høy.

I denne konkrete saken har klager anført en rekke hensyn som "viktige samfunnsmessige hensyn". Departementet mener i utgangspunktet at ingen av de anførte hensynene er av slik karakter og/eller alvorlighetsgrad at de naturlig omfattes av bestemmelsens ordlyd eller omtalen i forarbeidene. De konkrete anførselene fra klager er vurdert av Miljødirektoratet og departementet slutter seg på de fleste punkter til direktoratets vurderinger. Departementet legger imidlertid vekt på formålet bak regelverket ved fortolkningen av vilkåret om "viktige samfunnsmessige hensyn". I dette konkrete tilfellet, hvor det er svært lav risiko for uheldige følger for naturmangfoldet, kan dette tilsi at det skal legges til grunn en mindre streng fortolkning av vilkåret enn ellers. Departementet utelukker dermed ikke at hensynene anført

av klager kan ha en betydning ved en samlet vurdering av om dispensasjon skal gis eller ikke i denne konkrete saken.

Uavhengig av om en slik lavere terskel legges til grunn, er det imidlertid et viktig samfunnsmessig hensyn at forbud ikke bør rekke lenger enn det som er nødvendig og at forvaltningens myndighetsutøvelse skal bygge på vitenskapelighet og saklighet. Det er et faktum at innførsel av levende amerikahummer, med Ph. Thorstensens endrede rutiner for håndtering av hummer, i dette tilfellet innebærer en svært lav fare for uheldige følger for biologisk mangfold. Departementet viser i denne sammenheng som nevnt til at Ph. Thorstensen AS er en profesjonell aktør med mulighet til å gjennomføre strenge avbøtende tiltak slik at importen kan skje med svært lav økologisk risiko. En dispensasjon vil i dette tilfellet ikke stride mot forskriftens eller lovens formål. Som nevnt er regelverkets formål knyttet til fremmede organismer å hindre innførsel, utsetting og spredning som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. Forutsatt at en tillatelse gis på nærmere bestemte vilkår, rekker dermed et forbud mot import i denne konkrete saken lenger enn det som er nødvendig og det som det i denne saken er saklig grunnlag for. Dette taler for å gi dispensasjon fra importforbudet.

Selv om hensynet som beskrevet ovenfor ikke umiddelbart faller inn under forarbeidenes eksemplifisering av vilkåret "viktige samfunnsmessige hensyn", mener departementet at det i dette tilfellet er forenelig med forskriftens ordlyd å legge en slik forståelse til grunn. Det er også den forståelse som i størst grad ivaretar reelle hensyn.

Departementets samlede vurdering

Som det fremgår av klagen og i direktoratets innstilling til departementet, har Ph. Thorstensen innført rutiner, blant annet stans av videresalg av levende amerikahummer og innskjerping av de interne rutinene for å hindre utsetting. Disse tiltakene gjør at direktoratet i dag vurderer faren for uheldige følger for naturmangfoldet som følge av virksomheten som svært lav. Departementet støtter direktoratets vurdering, og har som nevnt lagt særlig vekt på at Ph. Thorstensen AS er en profesjonell aktør med mulighet til å gjennomføre strenge avbøtende tiltak slik at importen kan skje med svært lav økologisk risiko. En dispensasjon vil derfor ikke være i strid med forskriftens formål om å hindre at fremmede organismer skader naturmangfoldet, og en dispensasjon i denne saken faller også innenfor "viktige samfunnsmessige hensyn".

Etter at forskriften trådte i kraft er Ph. Thorstensen pr i dag den eneste kjente store importøren av levende amerikahummer i Norge. Dersom det kommer flere importører av levende amerikahummer til, vil også disse kunne få dispensasjon dersom de er like profesjonelle og har like gode rutiner og fasiliteter og kan gjennomføre de samme strenge vilkårene om avbøtende tiltak slik at risikoen er like lav som i denne saken. Etter departementets vurdering av den samlede belastningen, jf. § 10 i nml. er belastningen på økosystemet ikke i strid med lovens formål om å ta vare på naturen ved bærekraftig bruk og vern.

Med bakgrunn i erfaringene med blant annet denne saken vil departementet vurdere å revidere dispensasjonsbestemmelsen i forskriften slik at det ikke skal stilles krav om "viktige samfunnsmessige hensyn" dersom risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet er svært lav eller fraværende.. Slike endringer må også på alminnelig høring.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet gir klager dispensasjon fra importforbudet mot levende amerikahummer for to år, med mulighet for forlengelse. Det er ikke lagt begrensninger på omfanget av importen. Det gis ikke dispensasjon fra forbudet mot omsetning eller utsetting. Dispensasjonen fra importforbudet gis på vilkår om at klager gjennomfører strenge avbøtende tiltak som skal hindre at levende amerikahummer eller rogn blir spredt fra klagers virksomhet:

- Ingen uvedkommende skal ha tilgang til hummeren under eventuell midlertidig oppbevaring eller transport.
- Antall/mengde levende amerikahummer skal registreres slik at eventuell forsvinning av levende hummer oppdages i alle ledd.
- Levende amerikahummer skal kun oppbevares i rømningssikkert anlegg etter ankomst til selskapets lokaler, og ingen uvedkommende skal ha tilgang til anlegget.
- Levende amerikahummer skal holdes i egne tanker adskilt fra europeisk hummer og andre arter.
- All levende amerikahummer skal kokes eller på annen måte behandles slik at hummeren med sikkerhet er død før den forlater selskapets lokaler.

Departementet viser også til kravene i forskrift om fremmede organismer til aktsomhet, tiltaks- og varslingsplikt, krav om å informere ansatte, krav til oppbevaring og emballering under transport og krav til håndtering av vann i §§ 18 til 22, samt krav til merking av forsendelser og plikt til å utføre internkontroll i §§ 25 til 26, som selskapet plikter å etterleve.

Departementet har i sin avgjørelse om å gi dispensasjon lagt særlig vekt på at de strenge vilkårene om avbøtende tiltak i dette tilfellet vil sikre at import av levende amerikahummer vil skje med svært lav økologisk risiko. Departementet viser i denne sammenheng til at Ph. Thorstensen AS er en stor og profesjonell aktør som står for en vesentlig del av importen ved at de i dag er den eneste kjente store importøren av levende amerikahummer til Norge. Ph. Thorstensen AS har med dette mulighet til å gjennomføre de nevnte risikoavbøtende tiltakene, slik at importen kan skje med svært lav økologisk risiko. Derfor er det i denne saken verken nødvendig eller faglig behov for å nekte dispensasjon. Departementet har på denne bakgrunn kommet til at dispensasjon gis. Klagen er dermed tatt til følge.

Med dette er saken endelig avgjort. Departementet gjør klager oppmerksom på at det etter forvaltningsloven § 36 kan være grunnlag for dekning av sakskostnader. Et slikt krav må i utgangspunktet fremsettes tre uker etter at klager har mottatt dette brevet.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Mette Svenningsen
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Miljødirektoratet
Nærings- og fiskeridepartementet
Utenriksdepartementet